

Dr. Szegedi László: Világüdvözítő áldozat és táplálék

Mottó: *A Hittitok nem azt jelenti, hogy a tétel érthetetlen, hanem, hogy kimeríthetetlen*

Előadásom nem a megszokott gondolatok ismétlése lesz az Oltáriszentségről, ezért előbb röviden összefoglalom mondanivalóm lényegét. Mindenki valamiért feláldozza az életét. Amiért életét feláldozza az ember, az határozza meg őt, ahogy a megtérésről szóló dolgozatban tárgyaltuk. Akkor lesz a mienk a Szentlélek újjáteremtő ereje, ha életünket egészen érte áldozzuk. Erre csak az Úr Jézus volt képes. Ő az Euchariszián keresztül „táplálja”, szenteli meg, egészsíti ki, a mi Istenért vállalt tökéletlen áldozatunkat, hogy Istenért vállalt áldozattá váljunk, és a mienk legyen a Szentlélek újjáteremtő ereje.

Bevezetés

Minden felekezet más más értékre teszi a hangsúlyt Krisztus gazdagságából. Minden közösség első sorban azokat az értékeket igyekszik élni, amelyeket legfontosabbnak tart. A református vallásosság központja a Biblia, baptistáké a keresztség, pünkösdistáké a Szentlélek keresztség. A katolikus Egyházban az Eucharisztia áll hitünk és életünk középpontjában. Az Eucharisztia miatt vannak díszes templomaink, mutatjuk be naponta a szentmisét, rendezünk díszes elsőáldozást, Úrnapi körmenetet, eucharisztikus kongresszust, szeretünk csendesen imádkozni az Oltáriszentség előtt. Az Eucharisztia a papi nőtlenség motívuma, ezt az életformát kéri az Egyház azoktól, akikre az Eucharisziát rábízta.

Az Eucharisztia a választott nép ősi történetében gyökerezik. A Kaukázus déli lejtőin az arám pásztorok télre lehúzódtak a völgyekbe, tavasszal pedig átvonultak a hegyi legelőkre. A tavaszi átvonulást, a pászkát bárány áldozattal, lakomával ünnepelték. Ezt a kedves ünnepet Egyiptomban is megtartották. Egy ilyen pászka ünnepen vonult át az Úr Egyiptom földjén, és szabadította ki népét a rabságból. Ezen a pászkán a bárányt állva ették kovásztalan kenyérral, mert sietniük kellett. Ettől kezdve az ősi pásztor átvonulásból, pászkából szent pászka lett, és az Úr átvonulását ünnepelték. Egy ilyen pászka ünnepen volt az Úr utolsó vacsorája, amikor az Úr átvonult ebből a világból áldozatán keresztül az Atyához. Az Úr új áldozatot rendelt ezen az ünnepen, amit első hívei kenyértörésnek, majd Eucharisziának, őseink Oltáriszentségnek neveztek el.

A II Vatikáni zsinat után az Eucharisztia bensőséges átélése meggyengült az Egyházban. II. János Pál legjelentősebb tette, élete végén az Eucharisztia évének meghirdetése, ami élénk visszhangra talált az Egyházban. Ez érthető, hisz az Egyház fő karizmája az Eucharisztia, ami újra felragyogott. Reméljük az Egyház, nemcsak helyreállítja a fényét, hanem fokozottan el is mélyül az Eucharisziában. Külsőségekben nem tudjuk felülmúlni a múltat, nem is ez a cél; a feladat az Eucharisziában való elmélyülésünk. A Szentatya azt kötötte lelkünkre, hogy, noha az Eucharisztia legnyilvánvalóbb dimenziója a lakoma, a legmélyebb adottsága valójában az áldozat, és azt kérte, hogy ezt misztagógikusan fejtsük ki. Ez az előadás a Szentatya kérésének tesz eleget, misztagógikusan fejtem ki Krisztus áldozatát a szentmisében.

Tehát áldozat és misztagógia. Mindkét kérésnek megvan a maga oka. A misztagógia a nyugati egyházban ismeretlen. Nyugat teológiája a skolasztika, a világnézet jellegű teológia, ami keleten ismeretlen. A keleti teológia fő érdeklődési köre, hogy mit is tesz Krisztus Szentlelkén keresztül a szentségekben. Kelet teológiája a misztagógia. Misztagógiáról akkor beszélünk, ha részletesen kifejtjük, hogy az Úr Jézus mit is tesz a szentségekben itt és most szentségkiszolgáltatás alkalmával, és Krisztus tettebe hittel, tudatosan bele is kapcsolódunk. Gondoljunk arra, mi mindig csak azt ismételtetjük, hogy az Úr Jézus jelen van az Oltáriszentségben, de hogy mit tesz, azt nem gondoljuk végig. Az Eucharisziát az Úr Jézus szerint cselekedni kell. A kérdés tehát az, hogy mit kell tenni?

A szentmise áldozatjellegét pedig azért kötötte lelkünkre a Szentatya, mert az áldozat teológiája meggyengült a tanításunkban. Pap társam csodálatosan szép előadást tartott a római instrukció alapján az Eucharisziáról. Egyik pont az áldozat volt, amihez csak annyit fűzött, hogy őszintén valljuk be, ehhez nem értünk, és inkább hagyjuk ki. És át is ugrotta az előadásában.

1. fejezet

Az áldozat gondolata Jézus Krisztus életszemléletében

Mielőtt Krisztus eucharisztikus áldozatát tárgyaljuk, tisztázzuk röviden az áldozat fogalmát, ami az Egyházban válságba jutott. Teológiánkban mindig a jelképes zsidó bárányáldozatokkal világítjuk meg az áldozat fogalmát. A zsidók bárányt áldoztak jelképesen, az Úr Jézus pedig a saját testét - tanítjuk. Ez a megfogalmazás igaz volta mellett félreérthető, mert egy síkra helyezi Krisztus áldozatát a jelképes áldozatokkal, csak a tárgyak különböznek. A bárány áldozatok a régi népek vallási kultúr-szintjét tükrözik, amivel a mai ember nem tud mit kezdeni. Jézus Krisztus nem tartozott abba kultuszkörbe, amely állatok feláldozásával fejezte ki hódolatát az Úr előtt, mint honfitársai. Az a megfogalmazás sem szerencsés, hogy állatok helyébe Istent, vagy embert kell tenni. Az Ő számára ezek az áldozatok ugyanúgy túlhaladott vallási tevékenység, mint a tisztasági előírások. Neki szerepe volt abban, hogy a jelképes, liturgikus állat áldozatok feledésbe mentek. Az a szemléletmód, amely Krisztus áldozatát, mint az ószövetségi áldozatok egyik fajtáját ismerteti, pontatlan, félrevezető.

Az áldozat szónak a magyar nyelvben sajátos értelme van, ami azt hiszem, hogy egyedülálló fogalom a különböző nyelvekben. Úgy gondolom, hogy a magyar nyelvlogikának legnagyobb, ismétlem egyedülálló tartalmú fogalma az áldozat szavunk, ami segít bennünket, hogy jobban megértsük az Úr Jézus gondolatát az áldozatról. Az áldozat szó a különböző nyelvekben szakrális, liturgikus szó. Az áldozat a magyarban elsősorban életáldozatot jelent. A magyar nyelvben az áldozat profán, hétköznapi kifejezés. Ezzel a kifejezéssel a magyar nyelvlogika az élet egyik legalapvetőbb, egyáltalán nem nyilvánvaló igazságát sejt meg, és fejezi ki. A hétköznapi profán életben számos alkalommal az áldozatbemutatás lényegéhez hasonló esemény zajlik le. Akkor hoz áldozatot az ember, amikor szeretetből önmagából ad valamit. Áldozatot hoz az édesanya a gyermekéért, családjáért, a tudós, a tudományért, a katona a hazáért, a barát a barátért stb. Ebben a kifejezésben, hogy áldozatot hoz az ember szereteteiért, benne rejlik a felismerés, hogy az ember ilyenkor a szívéből, idejéből, erejéből, javaiból, az életéből ad valamit, kisebb, nagyobb mértékben. A magyar felismerte, ilyen alkalommal részben feláldozza magát. Profán módon lejátszódik az életben valami hasonló ahhoz, amikor a vallások áldozatot mutatnak be, csak itt nem csupán jelképes odaadásról van szó, hanem valódiról, ami nem totális, hanem részleges. Az áldozata által az anya, katona megnemesedik, megdicsőül, hiszen valami nemes, önzetlen, önfeláldozó szeretet él meg a az ember a hétköznapi életben.

Úgy gondolom, hogy erre a felismerésre a magyar társadalom a magyar nő magatartását tapasztalva jutott el. A magyar nő, másokat is tisztelve, igen értékes fajta teremtménye a jó Istennek. A magyar nőnek az átlagon felüli képessége, érzéke, adottsága, hogy kapcsolataiba beleadja magát, szívét, lelkét, életét. Igazi közösséghez szív kell, ami áldozatra, azaz önmaga odaadására kész. A magyar nőnek van érzéke hozzá, hogy szép közösséget, életet teremtsen maga körül. A magyar nőnek van ehhez kellő öntudata is. A magyar férfi pedig szolgálatára volt, van, ha igazi, a nőnek, hogy kibontakozzon, alkotson. Én most nyilván idealizálom a magyar nő alakját, és magyar férfit is, mert vannak nagyon önző magyar férfiak és nők, és mindenütt található csodálatos emberek, de ezek az értékek gyakran megjelentek a társadalmunkban. És előfordul az is, hogy a legidealizáltabb képnél sokkal szebb a valóság. Szent Erzsébet tipikus alakja, vagy inkább eszményi alakja a magyar nőnek. A magyar nő szíve a forrása, hogy egészen beleadta magát a szeretetbe, szolgálatba, kedvességbe, gondoskodásba, ünnep szervezésbe. A környezete látta, hogy a magyar nő elég, áldozza, feláldozza magát. Eddig tart a magyar nő dicsérete. A magyar társadalom felismerte, és megfogalmazta, hogy az igazi szeretetben valami olyasmi játszódik le részben, mint amikor áldozatot mutatnak be, mert az igazi szeretetben magából feláldoz valamit az ember, ami szép.

A magyar nyelvlogika felismerte az áldozat hozatal egy igen szép megnyilatkozását, és fogalmazta. Az áldozat mérhetetlenül szép és nagyszerű. A magyar nyelvlogika sem ismerte fel az áldozat valóságának végtelen távlatát, mélységét, nagyszerűségét, és félelmetes mélységét. Ezt egyedül Jézus Krisztus értette meg, és valósította meg, amikor az utolsó vacsorán kezébe vette a kenyeret.

Mielőtt belemerülnénk az áldozat mélységébe, egészen röviden, felszínesen ismerkedjünk meg az áldozat lényegével. Áldozatot mindig a személy hoz. Az énünk a személyünk, amit meg kell különböztetni természetünktől. A személy legfontosabb tevékenysége, hogy értékeli. A személy az értéket értékeli. Az értékelés nem ész, nem akarat, nem ösztön, hanem személyi tevékenység. Amit, akit igazán értékeli személyem, azt meg akarom szerezni, de nem azért, hogy élvezzem, hanem azért, hogy mindenképp előtt szolgáljam, s ebben találok meg legnemesebb boldogságom. Áldozatot hozok érte, még hozzá magamat áldozom egy kicsit érte. Akiben ez nem játszódik le, az nem tud igazán értékelni, s annak nincsen igazi értéke. Az értéket be akarom építeni személyembe, azonosulok vele. Csak akkor lesz az enyém az érték, ha áldozatot hozok érte. Ezt nem lehet megspórolni. Korunkban érték válságban élünk. Ez a baja a mai társadalom többségének, hogy nem tud értékelni igazán semmit, nincs erős értékelő tevékenysége, nincs értéke, korcs személy. Az emberi személy nyitott az értékekre, azokat magába fogadja, azokból él, azokkal azonosul, eggyé válik velük, határozzák meg, jelenét, távlatát, jövőjét, hiszen ez az ember életének legfőbb meghatározója.

Az áldozatnak igen kellemes, boldogító mozzanata az, hogy az áldozaton mindig van áldozati lakoma. Az édesanya, feleség számára áldozati lakoma gyermekei, férje szeretete. Ezt úgy fejezi ki a magyar, hogy csak úgy issza a másikat, eszem a zúzád, mondja humorosan a magyar. A tudós számára a tudománya az áldozati lakomája. A katona számára a haza felvirágzása, stb.

Az áldozat fogalmának elméleti tisztázása után figyeljük meg Krisztus Urunk nyomán jobban az áldozó tevékenységet, mint teszi a magyar nyelvlogika. A világban lévő áldozatokra térve, felhívom a figyelmet, hogy nemcsak a magyar nő hoz áldozatot, hanem az ég világon mindenki mindig áldozatot hoz, ha tetszik, ha nem. Ez az élet úgy van megszerkesztve, ha tetszik ha nem, mindenki, minden tettével valamiképpen áldozatot hoz. Amikor időmet fordítom valamire, akkor feláldozom az időmet. Amikor valamit megtanulok, azon jár az eszem, akkor az eszemet arra áldozom. A mai habzsoló társadalom problémája, hogy habzsolásával nem tud mindent pusztítani, van, amiről le kell mondania. Aki pénzért

dolgozik, az a pénzért áldozza erejét. Az áldozatot nem tudom kikerülni. Ha semmivel sem foglalkozok, akkor a semmiért áldozom időm, erőm. Szívem nem áldozom azért, mert az ebben az esetben nincs szívem.

Az a tény, hogy ha tetszik, ha nem, minden tettünkkel áldozatot kell hoznunk, a kisebbik probléma. Az áldozat nagyobb problémája, de nem ez a legnagyobb, hogy az életfolyamatban egészen feláldozom az életem azokért a dolgokért, amikkel foglalkoztam. Nemcsak néha hozok egy - egy áldozatot, ha éppen kedvem tartja, különben pedig élek magamért. Minden tettem áldozat, és egész életemet fel kell áldoznom, ha tetszik, ha nem. Átmenetileg kapok értéket, táplálékot, kincset, s csak erre szoktunk gondolni. Arra nem, áldozattá leszek, meghalok, s tönkremegyek, elvesztem azt is, amiért életem áldoztam. Néha mondok olyan botránkoztató, kiábrándító gondolat, hogy a vőlegény, mennyasszony az esküvőn nem szoktak arra gondolni, hogy hullajelölt áll mellettük. Az élet ezen a ponton rossz üzletnek tűnik. Tekinthesem úgyis a világot, ha profánul nézem, hogy ez siralom háza, ahol magunknak ássuk a sírunkat, s közben utolsó kívánságként megkapjuk azt az ételt, amit legjobban ízlik. Nem profánul, hanem szakrálisan nézve, az egész világ egy hatalmas oltár, amin milliárd és milliárd ember feláldozza magát. Az emberek többsége a maga evilági javaiért áldozza életét, hogy evilági, átmeneti javakat szerezzen. Azért tetszik ez az egész játék, mert figyelmünket a számunkra kellemes áldozati lakomára összpontosítjuk.

Most kezdődik legkeményebb része az öncélú, evilági áldozatnak. Pál apostol mondja, hogy amikor a pogányok áldoznak, az ördögnek áldoznak, vele azonosulnak, érte áldozzák életüket. Itt rejlik az áldozat fogalmának legszörnyűbb mélysége. Említettem, hogy az áldozaton mindig van áldozati lakoma. Amikor az ember bűnt követ el, akkor az ördögnek áldoz, az ő társaságához tartozik, ő lakomáján vesz részt, az ő étkeit eszi, vele azonosul, és az ő sorsában részesül. „Ha szemed bűnre csábít, azaz bűnös képpel táplálkozik, vágd ki. Jobb félszemmel bemenned az Isten országába, mint két szemmel a pokolba kerülnöd, ahol a féreg nem pusztul el és a tűz ki nem alszik?”(Mk 47-48). Az ördög „értékeit” magába fogadó, bűnnel táplálkozó ember vele azonosul, neki áldoz, ő határozza meg létét, sorsát. A bűnért éltét áldozó ember féreggé változik, vagy mondhatom szörnyetegnek is.

Krisztus Urunk az egész pusztuló, tönkremenő, megsemmisülő világot egyetlen, hatalmas, tragikus áldozatként szemlélte. Ez a vízió élt az Úr Jézus előtt, amikor az utolsó vacsorán kezébe vette a kenyeret. Az Úr Jézust érzékenyen érintette az egész világot átjáró elmúlás és halál ténye, és a kárhozat veszélye. „Aki meg akarja menteni életét, - aki nem akar szeretetből áldozattá lenni - elveszíti azt, de aki elveszíti életét énért, - szeretetből áldozattá lesz velem, az általam, - megmenti azt. Mít ér az embernek, ha egész világot megnyeri is, de önmagát elveszíti, vagy magában kárt szenved.” (Lk 9, 24-25).

Mindaz, amit eddig ondtam az áldozatról csak epizód, háttér az áldozat lényegéhez, Krisztus urunk életáldozatához. Az önmagát egészen odaadó szentháromságos szeretetnek sajátos színe, szentsége van, amikor isteni személy múlandó, bűnbeesett világban áldozatként éli meg az ő odaadó szeretetét. Az áldozatot a szentháromságos személyek a maguk belső világában nem élhetik meg, mert ott minden teljesen boldog, dicső, örök. Úgy gondolom, a teremtésnek - emberileg nézve - legmélyebb értéke a szentháromságos személyek áldozatos szeretete egymás iránt és irántunk.

Tételünk, miszerint a Szentháromság elsősorban azért teremtette a világot, hogy az áldozatos szeretet megélje benne, meghökkentőnek, és roppant furcsának, idegennek tűnhet első hallásra. De gondoljunk a Filippi levél híres tételére: Krisztus „megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig”(Fil. 2. 8). tételünk ennek a ténynek a háttérét világítja meg. Krisztus Urunk önmagát egészen odaadó szentháromságos szeretetét fejezte ki engedelmességével, alázatával, halálával egy bűnbeesett világban. Kiseb probléma

az a filozófiai nehézség, hogy ha az áldozatos szeretet nem tartozik hozzá Isten örök életéhez, akkor Istenben is van hiány és változás, ami képtelenség. Az áldozatos szeretetet csak ott lehet megélni, ahol valami hiány, baj van. Istenben nincs hiányosság, ezért örök életében nem lehet áldozatos szeretet. Amennyiben azonban bajjal találkozunk, áldozatos szeretettel fejezi ki a maga örök tökéletességét egy olyan világban, ahol mindenki áldozattá válik. A világ céltalan áldozata az övé által nyer végtelen értéket.

A filozófiai nehézségnél nagyobb a témával kapcsolatos erkölcsi probléma. A mondottak alapján, sarkosan fogalmazva, úgy tűnik, Isten azért hajszolja bele teremtményét a bűnbe, - ami nem egyszer elhangzik, - hogy irgalmasságot gyakorolhasson. Ez a nehézség Isten és a világ kapcsolatának örök félreértéséből fakad. Isten személye valóban tiszteli a teremtmény személyét, döntését elfogadja, és nem rángatja dróton. A teremtmény bűnös döntését előre látva, azonban Isten nem úgy viselkedik, mint mi tennénk. Mi előre tudásunk birtokában úgy rendeznénk el az eseményeket, hogy a bajok elmaradjanak. Így mi manipulálnánk a történelmet. Isten azonban nem így viselkedik. Isten nem úgy gondolkodik, ha megölik a Fiamat, nem küldöm el a földre. A gyilkos szőlőművesekről szóló példabeszédben az atya azt mondja, elküldöm hozzájuk fiamat, őt csak megbecsülik. Számunkra elképzelhetetlen, hogy az atya, noha tudja mit fognak tenni a szőlőművesek, mégis feltételezi róluk, hogy fiát becsülni fogják. Isten egészen jó, csak jót tud feltételezni, és ennek alapján cselekszik. Az Ő jóságából fakadó nehéz helyzetet tökéletes áldozattal éli meg, szenteli meg, és dicsőül meg benne. És a próbatétel áldozatát nekünk is meg kell élnünk.

Az életáldozat az Úr számára a következőt jelenti. Ő az Atyától örök isteni természetet kapott. Isteni közösségben Ő mindig engedelmes az Atyának, aki végtelenül jóakarátú vele szemben, hisz isteni életet adott neki. Ő belépve a világba, emberi életet élt, lett emberi természete, emberi igényei. A földön áldozatos körülmények között élte meg ugyanazt az életet, amit az Atya keblén él, de itt életében ragyog az áldozat szentsége, szépsége. A kitérő után térjünk vissza gondolatmenetünkhöz.

Jézus Krisztus nem ment bele abba a csapdába, amibe mi többé-kevésbé belemegyünk. Ő nem volt hajlandó evilági földi dolgokért áldozni az életét, mert ez nagyon rossz üzlet. Ő mindig az Atyáért élt, érte áldozta egész életét. Ő ebben a világban is az Atya akaratát akarja tenni, mint az örökkévalóságban. Az az ő eledele, hogy az Atya akaratát tegye, pedig ezen a földön ez nagyon kemény táplálék. Jézus Krisztus egész élete végtelenül tökéletes engedelmesség az Atya iránt. Ez nem szolgáló engedelmesség, hanem tökéletes szeretetből vállalt áldozat a legszebb, legcsodálatosabb valakiért, az Atyáért. Mi emberek kicsik vagyunk, és hol nevetségesen, hol bosszantóan, hol szörnyű módon akarunk nagynak látszani. Jézus Krisztus elfogadta kicsiségét, egész élete tökéletes alázat. Mindig azt fejezte ki, Atyám, tőled kaptam isteni életet, nagyobb vagy nálam. Ezt elmondta az előtt a világ előtt is, amelyik Őt megvetette. Élete tökéletes szelídség áldozata, Ő a kereszten ellenségeiért is könyörgött. Ő mindig szolgálta az Atya gyermekeit. A madaraknak van fészük, neki nem hova lehajtania fejét, ruháit is elvették. Lemondott az anyagiakról egészen szegény lett az Atyáért, Ő az Atyját szolgálta minden tetteivel, nem szerzett magának vagyont. Férfi ember volt, neki is volt ösztön világa, lemondott a házasságról, hogy egészen az Atyát szolgálja. Félreismerés, káromlás Jézus utolsó megkísértése. Krisztus Urunk megélte Isten irgalmas szeretetét a bűnös világgal szemben. Összefoglalásként ismétlem, Jézus Krisztus egész életét tudatosan az Atyáért áldozata. Erre „használta” csupán lelkének erejét.

Krisztus teljesen, tökéletesen áldozattá akart válni ezen a földön az Atyáért, mert végtelenül értékelte az Atyát, ezt szolgálta kereszthalála is, amelyben tökéletes áldozattá lett. Ostobaság a Júdás evangéliuma, hogy Júdásnak azért kellett elárulnia Jézust, hogy áldozattá válhasson. Nincsen semmi abszolút szükségszerűsége annak, hogy Krisztust keresztre feszítsék. Amennyiben nem lettek volna gonoszok, és maguktól nem tették volna meg a gonosz

kísértésére, Isten nem izgatta volna fel őket, hogy áldozzák fel Krisztust. De amennyiben ezt akarták tenni maguktól, Isten megengedte, hogy az áldozatos szeretete még jobban ragyogjon, nagyobb legyen az áldozata. Mivel az adott körülmények között kereszthalálában adja magát totálisan áldozattá, áldozatként, itt lesz egészen Istené, és itt nyeri el emberi természete Isten akaratát, Isten Lelkét, amivel teljesen azonosult, ami megdicsőíti őt, áldozatáért elnyeri emberi természete az isteni természet végtelenségét.

2. fejezet.

Az Eucharisztia létélménye az Úr Jézus életében

Az előző pont elméleti előadás volt az áldozatról. Említettem, a misztagógiában az Úr Jézus létélményére figyelünk. Az Eucharisztia hogyan jelent meg az Úr Jézus életében?

Isten Fia ember lett, emberi képességekkel emberi tevékenységet folytatott. Ismereteit részben édesanyjától kapta, továbbá tanítóktól, amikkel sok baja lehetett, volt némi próféta ismerete, semmivel sem több, mint amire okvetlenül szüksége volt, és volt személyes tapasztalata. Egészen más az az ismeret, amit tanulásból, vagy próféta közlésből lehet megismerni, és más, amit tapasztalásból merít az ember. Az az életszerű, igazi ismeret.

Jézus Krisztus igen érzékeny lelkű ember volt, mélyen érintette a halál. Keresztelő János halálának híre megrendítette őt, és egyben ez az élmény indította el benne azokat a gondolatokat, amelyek az Eucharisztiahoz vezettek. Az emberek felháborodva, pletykálva, politikai hangulatot szítva újságolták az Úr Jézusnak a bűnbánatba merítő próféta halálhírét, és bizonyára provokálva is kérdezték őt, hogy most mit kell tenni, meddig lehet túrni Heródest és a rómaiakat. Jézus megrendült a hír hallatára, és „elhajózott onnan egy elhagyatott helyre, hogy egyedül legyen” (Mt 14;13). A magányból nem lett semmi, mert mire a tavon átevezve kikötöttek a túlsó parton, a nép „gyalog szerrel utána ment a városokból. Amikor kiszálltak, már nagy tömeget találtak ott” (Mt 14;13-14). A Mester nem szállt vissza a csónakba, és nem keresett más helyet, hanem inkább növelte a népért vállalt áldozatát. „Megesett rajtuk a szíve s meggyógyította betegeiket” (u.o.).

A Mester annyira belemerült a részvétből fakadó gyógyításba, tanításba, hogy estére az apostoloknak elfogyott a türelmük. Egymás között bosszankodtak: mikor hagyja már abba, mikor veszi észre magát? Az evangélista némileg szépítve az eseményt, így fogalmaz: „Amikor beesteledett, odamentek hozzá tanítványai és figyelmeztették (mintha Ő maga nem látta volna): Elhagyatott itt ez a hely, s már az idő is későre jár. Bocsásd el a népet, hadd széledjenek szét a falvakban, hogy ételmet szerezhessenek maguknak.” Jézus azonban így válaszolt: „Nem kell elmenniük, ti adjatok nekik enni” (Mt 14;15-16); s tudjuk a folytatást: mindenkinek jutott étel. Sokszor hallgatta Jézust nagy tömeg hosszasan, például a Hegyi beszéd alkalmával, s akkor nem szaporított kenyeret. A baj, az elmúlás élménye akkor nem nehezedett rá hasonló módon. János halála, a saját hamarosan bekövetkező halála, az elhagyatott hely, a magány utáni óhaj, s a hősi áldozatvállalás fokozta benne a vágyat, hogy önmagát pazarolva minél odaadóbban segítsen. A nép elbocsátása után felment a hegyre imádkozni. Elképzelhető, hogy a gonosz lélek is megkísértette, de magától is eszébe juthatott az a gondolat, hogy valójában igen keveset tett azzal, hogy kenyeret szaporított. Ezek az emberek tegnap is éheztek, holnap is éhezni fognak, rengeteg bajuk van, a kenyérszaporítással nem oldódott meg semmi probléma a világban. Ekkor támadt fel a messiási tudattal élő Krisztusban az az eucharisztikus gondolat, amiről másnap Kafarnaumban beszélt is. Ő nemcsak földi kenyeret akar adni, hanem az Örök Élet Kenyerét adja a halálba hulló emberiségnek, hogy abból táplálkozhasson, és általa örökké éljen. Az Úr arról beszélt, hogy a zsidók „mannát ettek a pusztában, mégis meghaltak. Itt a mennyből alászállott kenyér, hogy

aki eszik belőle, meg ne haljon. Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adni fogok, az én testem a világ életéért” (Jn 6;49-51). Krisztus gondolatában tehát az Örök Élet Kenyere nem valami elvont elmélet, hanem a halál ellenszere az egész emberiség számára, ami azután merült fel emberi tudatában, hogy Keresztelő János halálhírével találkozott.

3. fejezet

Az utolsó vacsorai kenyérszaporítás

Mielőtt Krisztus eucharisztikus áldozatát kifejténém, még egy fontos gondolatot kell tudatosítanunk. Krisztus áldozata három részből áll. Első rész Krisztus egész földi élete, amely valóságos, szeretetből vállalt életáldozat volt. Áldozatának második íve a kereszthalála. Miért volt erre szükség? Mindenki azt nyeri el végül, amiért életét áldozza. Annyira lesz a miénk az újjáteremtő Szentlélek, amennyire érte élünk. A Szentlélek teljes elnyeréséért a szeretet totális, önfeláldozó átélése szükséges. Erre a földi életben csak Krisztus volt képes, és Ő is csak a halálának teljes odaadásában jutott el arra a hőfokra, átélésre, odaadásra, engedelmességre, hogy egészen övé lett a Szentlélek újjáteremtő, örök életet ajándékozó, feltámasztó ereje.

Krisztus áldozatának harmadik íve az Eucharisztia. Miért van szükség Eucharisziára, miért nem elég, hogy Krisztus kiengesztelte az Atyát, s most már beengednek bennünket a mennyországba? Azért, mert nekünk is Istenért kell áldoznunk teljesen az életünket, hogy a miénk legyen az újjáteremtő erő. Mi erre magunktól képtelenek vagyunk, ezért Krisztus az Eukarisztiában táplálja a mi kis áldozatunkat a magáéval.

Most pedig térjünk rá a címben említett utolsó vacsorai kenyérszaporításra. Krisztus Urunk nagycsütörtök este emberileg sokkal nehezebb helyzetbe került, mint Keresztelő Szent János halála alkalmával. Most ő kerül sorra, neki kell meghalnia. Őt is utoléri az emberi elmúlás, tragédia, pusztulás, megsemmisülés, halál. Most még csodálatosabban felragyog benne az önmagáról lemondó áldozat, hősiesség, önmagát egészen odaadó, feláldozó szeretet. Jézus Krisztus halála előtt segíteni akar az egész halálba hulló emberiségen, hogy mindenkinek örök élete legyen. Krisztus az Élet Kenyerét tulajdonképpen az utolsó vacsorai „kenyérszaporítás” liturgikus lakomáján készítette el, és kezdte kiosztani, hogy az Ő áldozatából táplálkozzunk, s örök életünk legyen. A három első evangélista Krisztus liturgikus áldozatának szertartását mondja el, de semmit sem közölnek Krisztus gondolatáról, hogy miért rendelte a liturgikus áldozatot. A magyarázat hiánya azért nem természetes, mert egy önmagában érthetetlen tetről van szó. János apostol ezzel szemben, nem közli a liturgikus áldozat szertartását, hogy ne vonja el a figyelmet Krisztus liturgikus áldozatának lelki tartalmáról. János megsejtette Krisztus Urunk gondolatát, szándékát, lelki tevékenységét az Oltáriszentségről, és írásában is megpróbálta azt visszaadni, ami viszont hiányzik a szinoptikusokból.

János apostol az utolsó vacsorán Jézus keblén nyugodott. Egyedülállóan mély szeretetkapcsolatot élt meg vele, és ez a kapcsolat még tovább mélyült a Krisztus halála utáni szentmiséken való gyakori szentáldozások alkalmával. Az apostol, Origenész szerint, Máriától tanulta az igazi mélységet, aki gyakran jelen volt János kenyértörésein. Az apostol tehát saját misztikus élményét - ami az utolsó vacsorán kezdődött és idővel tovább bontakozott a lelkében - fogalmazza bele elbeszélésébe. János apostol utolsó vacsorai tanítása tehát az Eucharisziáról szól, így e nélkül a kiindulási alap nélkül nem könnyű megérteni. János azzal indítja az utolsó vacsoráról szóló híradását, hogy Jézus ott adta szeretetének legnagyobb jelét. Ez nem a lábmosásra vonatkozik, ahogy gondolhatnánk, és nem is a

kereszthalálra, hanem az Eucharisziára! János gondolatában az Eucharisztia Krisztus önfeláldozó szeretetének legnagyobb jele, nagyobb, mint a kereszthalál.

Nem értelmezem az egész utolsó vacsorai szöveget az Oltáriszentség szempontjából, hanem csak kiragadok egyes mozzanatokot. Az utolsó vacsorai események háttere az Atya és a Fiú kölcsönös isteni odaadása, ami mindkettőjük számára óriási áldozat. Az Atya számára óriási életáldozat odaadni a Fiát a bűnös világnak. A Fiú számára ugyancsak óriási áldozat engedelmeskedni az Atyának, vállalni a kínos, csúfos halált. A Fiú ebben a tökéletes odaadásban éli át a Szentlélek végtelen szeretetét, erejét s ezáltal lesz az ő emberi természeté a Szentlélek újjáteremtő ereje, amivel most már táplálhat, mert az övé. Az Atya és a Fiú egyet akarnak, ám nem csupán ebből áll az egységük, hanem kölcsönösen, teljesen odaadják egymásnak magukat, egymásban vannak, egy a gondoltuk, akaratum, érzésük, létük, teljes egységben vannak. Ezért, aki a Fiút látja, látja az Atyát is. Az Úr Jézus az utolsó vacsorán bevonja ebbe a létegyiségbe az apostolokat. „Amint te Atyám bennem vagy és én tebenned, úgy legyenek ők is egyek mibennünk” (Jn 17,21). Ez a létegyiséget az Úr az Euchariszián keresztül valósítja meg. Krisztus Testében és Vérében éli át, és ez tartalmazza, hordozza, megjeleníti, és forrása az apostolok számára az isteni életnek. Amikor az Úr Jézus Testével és Vérével táplálja az apostolokat, akkor ez az áldozat beépül az apostolokba, nekik is életükké válik a Szentleket megnyerő szeretet. Az Oltáriszentségben élő jézusi szeretet az új parancs, amit be kell fogadnunk az Oltáriszentségből, és nekünk is ezzel a szeretettel egyesülni kell szeretnünk Istent és az embereket. A szőlőtőkéről és szőlővesszőről szóló utolsó vacsorai betét az Oltáriszentségből táplálkozó hívó életet fejt ki. A krisztusi életet a hiten keresztül fogadjuk áldozás alkalmával a szívünkbe. „Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja. Hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,22). A szentáldozásban költözik Krisztus az Atyával a hívőbe. Ez a kapcsolat nem erkölcsi feladat, hanem a szentáldozáson keresztül megvalósuló létegyiség.

3. fejezet

Ezt cselekedjétek

Az Egyház bekapcsolódása Krisztus liturgikus áldozatába

Krisztus Urunk meghagyta az utolsó vacsorán, hogy az ő liturgikus áldozatát, ami egész élet- és haláláldozatát tartalmazza, folytassuk, cselekedjük. Krisztus Urunk azzal a rövid, tömör utolsó vacsorai paranccsal, hogy „ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”, hármas feladatot ró az Egyházra.

1. Ezt cselekedjétek apostolok, mutassátok be az áldozatot

„Ezt cselekedjétek” felszólítás, parancs először az apostoloknak szól, és azt jelenti, hogy amerre mennek, folytassák a világ végéig, az ő liturgikus keretek közé foglalt életáldozatát. Az apostolok, amikor gyakorolni kezdték Krisztus tettét, nem azt mondták a kenyértörések alkalmával, hogy ez Jézus teste, hanem, hogy ez az én testem. Jézus Teste. A szenostyában nem a Fiú Isten személye jelenik meg csupán, mint a megtestesülésben. Itt a megtestesült, emberi természetében jelenik meg és éli a maga szentségi jelenlétét, tevékenységét. A szentségi Krisztus beletestesül az apostolba, és cselekszik rajta keresztül. A Szentlélek hatására megértették, hogy Krisztus a szentmisében nem csak egyesül, hanem azonosul velük, ők Jézus személyében mondják ki e szavakat. Mondhatom úgy is, hogy Krisztus mondja ki a szavakat apostolain keresztül, Krisztus és az apostol teljesen azonosulnak, egyesülnek. Vagy mondhatom úgy, hogy az apostol maga Krisztus az átváltoztatás pillanatában. Ez valami

eddig ismeretlen egység Isten és ember között. Isten, aki beletestesült Krisztus emberségébe, most a megtestesült Ige ebben a tevékenységben beletestesül az apostolba. Itt van a végső gyökere annak, hogy a szentmise nem csupán lakoma, hanem áldozat is, ahogy az Úr az utolsó vacsorán mondta. Krisztus a világ végéig aláveti magát a pap esetleges önkényének, engedelmeskedik neki az Atyáért, aki kéri tőle ezt az áldozatot feltámadása után. Ez az áldozat valamiképpen nagyobb, mint a keresztáldozat volt.

2. Ezt cselekedjétek hívek a szentáldozásban

Krisztus Urunk parancsa: „ezt cselekedjétek”, másodsor arra hív fel, hogy az áldozó hívek a szentáldozásban táplálkozzanak Krisztus áldozatából. Az ember szellemi lény. Az ostyára gondolva, az áldozó szelleme, lelke befogadja magába az ostya gondolatát. Az áldozás szellemi tartalma azonban nem merül ki ezzel. Krisztus áldozata az Ő Testében megélt, átélt, testté lett áldozata, ami valóban jelen van a szentostyában. A szentáldozásban Krisztus Teste az áldozó személyét, lelkét, halandó testét táplálja az Ő áldozatával. A szentáldozásban egyesül Krisztus emberi szeretete, az átélt végtelen isteni Lélek szeretete, ereje, és az áldozó krisztusi szeretete. A három eggyé válik. Az Oltáriszentség úgy van „megalkotva”, hogy Istenért vállalt áldozattá nemesíti az áldozót. Mindez nem jön létre olyan mechanikusan, mint az anyagi táplálék beépülése a szervezetbe. A szentáldozásban lelkileg is „meg kell rágnunk” Krisztus Testét, tudatosan kell táplálkoznunk Krisztus Testével. Röviden és egyszerűbben ez azt jelenti, hogy a híveknek fel kell indítaniuk a szándékot, hogy ők is azt akarják tenni a szentáldozásban, amit Krisztus tett, amit vár tőlük, hogy vele együtt tegyék.

Fontos, hogy a hívek minél bensőségesebb egységben legyenek Krisztussal, és egyre jobban kibontakozzon bennük Krisztus szándéka, hogy Krisztussal együtt ők is az Atya szolgálatára akarják szentelni egész életüket. A híveket nevelni kell arra, hogy Krisztussal egyesülten akarják minden tettüket végezni, az Atya iránti szeretetből, a Szentlélek teljes elnyeréséért. Áldozás alkalmával, ha felindítjuk a szándékot, hogy Krisztus engedelmességével, szeretetével, alázatával, munkájával, pihenésével, szavával stb. akarjuk egyesíteni életünket, azonosulunk vele. Krisztus is azonosul velünk, s Krisztus azonosulása miatt a mi életünk is tökéletes, Istenért vállalt áldozattá válik. A Mennyei Atya előtt kedves, ha Jézus nevében állunk elé. Mi megtehetjük, hogy Jézusként szólunk az Atyához, hiszen Jézus azonosult velünk, s az Atya előtt kedves, ha mi ezt hisszük és gyakoroljuk. Krisztus számára nemcsak a pappal való azonosulás óriási áldozat, hanem a hívekkel való azonosulás is. Krisztus Urunk az eucharisztikus lakomán szívének, lelkének, személyének legbensőbb világába enged bepillantást, és bensőséges életközösségre hív meg bennünket. Minél idegenebb az ember Istentől, annál inkább botrány számára Krisztus tette. Jézus számára mérhetetlen áldozat és szenvedés, ha közönyös tömeg, erkölcsi és hitbeli hullák, vagy ellenségei szájába kerül az Élet Kenyere.

3. Ezt cselekedjétek királyi papok a világ javára

Az „ezt cselekedjétek” felhívás harmadszorra a királyi papi mivoltunknak szól. Az Eucharishtiában köztünk élő Krisztusnak küldetése van minden emberhez, mert az Isten mindenkit személy szerint szeret, mindenkivel személy szerint foglalkozik, mindenkinek személyesen kínálja fel az üdvösséget. Jézus Krisztus azt akarja, hogy minden ember belőle élve, vele egyesülve váljon Istenért áldozattá, hogy elnyerje az örök életet, mert egyedül Krisztusnak és azoknak jár az örök élet, akik az Ő áldozatából élnek. „Bizony, bizony mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok a vérének, nem lesz élet bennetek” (Jn 6:53). Mi lesz hát azokkal, akik saját hibájukból, vagy önhibájukon kívül nem áldoznak? Az embereket ebből a szempontból négy csoportba oszthatjuk. Első csoport, akik hívó lélekkel áldoznak. Második csoport, akik meg vannak keresztelve, de nem élnek

Krisztussal. A harmadik csoport, akik nincsenek kapcsolatban az Egyházzal. Negyedik csoport, akik ellenségesek Istennel szemben. Az Eukarisztiában Krisztus szüntelenül szembesül világméreteken minden ember összes tetteivel. Krisztus Urunk a világ bűnét az Oltáriszentségben drámaiban éli át, mint a kereszten. Ő itt megéli az egész világ üdvösségének és kárhozatának drámáját.

A krisztusi nép papi csoport, a világ királyi papsága, amelynek feladata, hogy bemutassa a világüdvözítő áldozatot a világ javára. A krisztusi népnek, amely körülveszi az oltárt, feladata, hogy Krisztusból magába fogadja Krisztusnak a világért való életét, táplálkozzon Krisztusnak a világért való életével. Amikor az áldozó hívek felindítják a szándékot, hogy ők Krisztus szándékával azonosulnak, tetteiknek krisztusi értéke lesz. A hívek feladata, hogy királyi papként, Krisztussal azonosulva, Krisztus másává válva, Krisztusként felajánlják Krisztus áldozatát. Pontosabban Krisztus az Ő Titokzatos Testén keresztül, amely a világ királyi papsága, könyörög, engesztel, ad hálát, dicsőít, ajánlja fel a világért való áldozatát, amikor az áldozó hívek Krisztussal azonosulva imádkoznak. Amennyit Krisztus Egyházán keresztül él meg Lelkéből, másképpen, amennyit az Egyház átvesz Krisztus Lelkéből, annyi kegyelemmel „gazdálkodik”, annyi kegyelemmel rendelkezik, annyiból tud növekedni. Az Egyház XX században Krisztusban megélt szenvedése mérhetetlen kegyelem tartalék az Egyház számára. Krisztus Urunk a papon keresztül konsekrálja, változtatja át az ostyát az Ő Testévé. A szentáldozáshoz járuló hívek pedig Krisztussal egyesülve, Krisztus nevében, Krisztusként a világért könyörögve, hálát adva, engesztelve, konsekrálják, változtatják át a világot hatalmas ostyává, áldozattá, történelmi folyamatként, amelyre kiárad Krisztus érdemből az újjáteremtő Szentlélek. A halálba hulló emberiség így válik Istenért áldozattá, és nyeri el az üdvösséget.

Összefoglalás: Mindenkit az formál örökre, amiért áldozta életét. Mi emberek nem tudjuk oly módon áldozni magunkat a Szentlélekért, hogy elnyerjük újjáteremtő erejét. Az Úr Jézus életáldozata végén, kereszthalálában élte át, és nyerte el a Szentlélek teljességét, ezzel újjáteremtő erejét. Az Eukarisztiában táplálja a mi tökéletlen áldozatunkat, és teszi tökéletes, Szentleket elnyerő áldozattá.

4.fejezet

Szentségimádás

II. János Pál pápa a „Maradj velünk Uram” című körlevelében, az áldozat ünneplése mellett a lelkünkre kötötte, hogy a „szentmisén kívül szentségimádás legyen minden plébániai és szerzetes közösség különleges feladata. Hosszasan időzzünk leborulva az Eucharisztiában jelenlévő Jézus előtt, hitünkkel és szeretetünkkel jóvátéve a bántásokat, a mellőzéseket és a sérelmeket, melyeket Üdvözítőnknek oly sok helyen el kell viselnie”. A szentségimádás a zsinat előtti időben hozzátartozott a katolikus jámborsághoz, de az elmúlt időben elhalványult az Egyház életében. A Szentatya ezt is vissza akarja állítani.

A szentségimádás az eucharisztikus Krisztussal való találkozás sajátos módja, ami segít kibontani, átélni, és továbbadni Krisztus áldozatának gazdagságát. A szentségimádás személyes találkozás a szentségi Jézussal. Ennek megvilágításához tisztáznunk kell a személyes találkozás fogalmát. Egy példán szeretném érzékeltetni. Nyári, ifjúsági táborban figyeltem fel a következő eseményre. András két éves kisfiú, aki szüleivel együtt táborozott. A kápolnánkban nincsenek székek, padok, hanem kis ülőpárnákat fognak a fiatalok, s oda telepednek le, ahol van még hely a barátaik mellett. András is bejött, vett egy párnát, körülnézett, meglátta egyik nagy barátját, odament melléje. Letette a földre a párnát, kényelmesen elhelyezkedett rajta. Rámosolygott barátjára, aztán csendben előre nézve várt. A

gyerek arcáról béke, meglepedettség, öröm sugárzott. Személyes, találkozás jött létre közte és barátja között. Az ember személy. A személy érték. Akit nagyra érték, afelé megnyílik, s azt be is fogadja a szívébe. Ezen a világon a személy tud legjobban megnyílni. A személy valóságosan magába fogadja a szeretett, tisztelt személyt, és adja neki saját személyét. A másik személy, akit tisztelünk a legnagyobb értéke ennek a világnak. András befogadta magába az általa nagyra becsült, szeretett személyt, gazdagabb lett, s ő is adta magát, ezzel is gazdagodott. Andrásnak nem volt szüksége pusztára, beszédre, csendesesen, mélyen odaadták személyüket egymásnak, eggyé váltak.

A szentségimádás alkalmával a hívő elmegy Jézushoz, Barátjához, Megváltójához, Jegyeséhez, Istenéhez, ki-ki úgy gondol rá, ahogy elsősorban ő maga átéli Jézust. A szentségimádásnak a lényege a személyes találkozás Jézus személyével. Jézus számára ünnep a találkozás. Ő fizikai értelemben meghalt, és azóta nem tud elmenni senkihez földi módon. Mérheterlenül finom, csendes, szelíd, tapintatos lett feltámadásában. Rengeteg kapcsolata van, amelyek között rendkívül ritka a személyes, személytől, személyig érő. Ő mindegyikünket kimondhatatlanul nagyra érték személy szerint, és nemcsak munkakapcsolatban akar lenni velünk, hanem közvetlen, személyes viszonyban. Amikor szentségimádásra megyünk, akkor nem valami ügy, program vezet bennünket, hanem a Jézussal való személyes találkozás a célunk. Szentségimádás alkalmával arra kell törekednünk elsősorban, hogy személyes találkozás jöjjön létre közte és köztünk. Az ő személye nyitott felénk, adni akarja magát nekünk. Fontos, hogy a mi személyünk is nyitott legyen befogadni az ő személyét, és nekiadni a miénket.

Jézus Krisztus a szentségimádásban formálja is személyünket. Rendkívül csendes, finom a hatása ránk Lelkén keresztül, de mégis formál bennünket. Emlékszem, a gimnáziumi első végén, kis seminaristaféleként elhatároztam, hogy ezután rendszeresen naponta végzek szentségimádást. Eleven gyerek voltam, a fegyelmet nem nekem találták ki, a nyugodtabbak nem egyszer botránkoztak rajtam, s úgy gondolták, nem vagyok közéjük való. A nyáron rendszeresen meglátogattam Jézust, naponta háromnegyed órára. Ősszel, amikor találkoztunk Pannonhalmán az iskolában, a gyerekek azonnal észrevették rajtam a változást. A szentségimádásnak fontos része a mi személyes ügyeink, de természetesen nem merülhet ki abban. Jézusnak is vannak személyes ügyei, s nekünk azok felé is meg kell nyílnunk. Jézus ügyeiről szólt az előadás harmadik fejezetének vége, ezt nem ismétlem. Igen szépek az Örök imádás szentórái, lehet azokat is közösen, vagy egyénileg imádkozni, lehet karizmatikus jellegű imaórákat tartani, lehet egyénileg imádkozni. A megújuló Egyház életéhez hozzátartozik a szentségimádások megújulása is.

A szentségimádás egyházközségünkben a következő módon alakult. A nyolcvanas évek közepén 10-15 fiatal imádkozott több, mint egy éven keresztül minden este az Oltáriszentség előtt. (Sajnos belefáradtak, pedig az Úr Jézus szerint nem szabad belefáradni.) Ez idő tájt, este szentmise után bejött hozzám egy munkatársam, és kérdezte, lesz-e szentségimádás. Nem értettem. Egy szerzetes testvér lelkigyakorlatot tartott közösségüknek, s ajánlotta, hogy csütörtökönként tartsunk szentségimádást, de nem jött senki. Indult volna haza, de mondtam, ha már itt vagy, akkor tartsuk meg hárman fő munkatársammal, aki ott volt. Ettől kezdve lett heti szentségimádás. Fénykora egy helyben tartott szentlélek szeminárium után volt, amelyen több mint százan vettek részt. A szentségimádás átalakult karizmatikus jellegűvé, igen sok imameghallgatásunk volt. Előfordult, hogy egyszerre három fiatalasszonynak imádkoztunk babáért, s egy hónapon belül kettő jelentkezett is az örömhírrrel. Másik munkatársam egyszer azzal jött haza a lelkipásztori napokról, hogy kezdjünk egész napos szentségimádást. Megtettük. Idén július közepén azzal jött be hozzám egy fiatal tanítónő, hogy Kellermayer professzor, előadásának hatására elhatározták, hogy az ő pécsi példájukat követve, augusztusban állandó szentségimádást kezdenek. Néhányan még hiányoznak, mondta, hirdessem ki. Augusztus közepén mondtam nekik, ha már elkezdtétek, ne hagyjuk abba.

Egyetlenegy közösségi akciót sem én indítottam el, hanem valamennyit a testvérek. A tanúság tehát az, hogy a Szentlélek dolgozik, ahol engedjük. Mindenütt mást tesz, nem ismétli magát, de tevékenykedik. Ha jobban engedtük volna, többet is tett volna. Én imádkozom harminckét éve reggel és este egy-egy órát az Eucharisztia előtt a templomban. Az állandó szentségimádás szervezése közben Jézus figyelmeztetett, hogy ne szervezzem, majd ő intézi. Természetesen ehhez közösség szükséges, olyanokból, akiknek joguk és kötelességük, hogy testvérként dolgozzanak.

5. fejezet

A Eucharisztia misztagógikus szellemével való személyes találkozásom

A misztagógikus, azaz Jézus szentségi tevékenységre figyelő Eucharisztia tant nem elméleti előadásokból, vagy ilyen könyvek olvasásából ismertem meg, hanem a misztagógikus tevékenység gyakorlásából, amiről aztán sokat elmélkedtem, gondolkodtam. 1960. tavaszán Pannonhalmán, az öreg szerzetesek otthonában dolgoztam segédmunkásként, ugyanis 1959-ben hetvenötünket kitétek a központi szemináriumából, mivel nem jártunk békegyűlésre. Tavasszal bekerült az otthonba Máriás Lajos jezsuita atya, aki nekem földrajztanárom volt Pécsen, az iskolák államosítása előtt. Őt el akarta fogni az ÁVÓ a politikai rendőrség, de elmenekült, s végig bujdosott. Magányában az Oltáriszentséggel élt reggeltől estig. Felkerestem, s ő azonnal beszélni kezdett nekem arról, amivel tele volt a szíve. Csupa olyan dolgot mondott, amit tudtam, mégis minden egészen új volt, mert amit korábban hallottam, az mindig csak elmélet volt, ő pedig a megélt Életről beszélt. A vele való beszélgetés lett életem központi élménye.

Máriás atya azzal kezdte mondanivalóját, hogy amikor kezdedbe veszed a kenyeret, és azt mondod, ez az én testem, akkor abból Jézus teste lesz. Tudtam. Jézus egyesül veled, s te Jézus személyében, Jézusként mondod ki a szavakat. Tudtam. Neked elég volt egyszer felindítanod a szándékot, hogy így legyen, és Jézus mindig együttműködik veled, akkor is, ha nem gondolsz rá. Tudtam. Jézus nemcsak az átváltozás pillanatában él benned, és működik együtt veled, hanem életed minden pillanatában. Elvileg tudtam, de sohasem gondoltam rá, és nem mondta nekem senki. Megteheted, hogy lélekben Jézussal egyesülten jársz, pihensz, beszélsz, dolgozol stb. Elég egyszer felindítanod a szándékot, s ez mindig megvalósul, Jézus mindig együttműködik veled, bármikor bármit teszel. Ebben az esetben tetteidnek annyi az érdeme, amennyit Jézus érdemel ki. Ez nagy hatást gyakorolt rám, és vonzóvá tette előttem ezt az életet. Ezután jött a szédítő információ, amire sohasem gondoltam, és szintén nem mondta nekem korábban senki, de ekkor nagyon megragadott. Azt mondta, hogy Jézus nemcsak a te életedet éli, hanem az eucharisztikus Krisztus az egész világot átöleli, megéli a maga módján. Te részt vehetsz – mondta - az Ő egész világot átölelő, világot helyettesítő, kiengesztelő, megszentelő főpapi tevékenységében, engedelmisségében, engesztelésében, dicsőítésében. Csak fel kell indítanom a szándékot imádság közben, hogy Jézussal, Jézusként akarok könyörögni, hálát adni stb. az egész világért, ahogy felindítom az átváltoztatás szándékát. Én tehát egyesülhetek minden ember összes tetteivel, és azokat egyesíthetem Jézus értük való áldozatával. Jézus ebben az esetben is közreműködik velem. Ebben az esetben Krisztussal élem át hitben a mindenséget, amint Ő üdvözíti, megszenteli, újjáteremt a világot - rajtam keresztül is. Belőlem is, rajtam keresztül is árad a halálából újjáteremtő Szentlélek a bűnbeesett, pusztuló világra.

Ettől kezdve ez lett az életem lényege. Szemlélődő szerzetesnek készültem, reggel szoktam egy órát imádkozni, este is. Az imaéletem attól kezdve abból állt, hogy bekapcsolódtam Krisztus világot átölelő, engesztelő, megszentelő életébe. Illetve Ő bennem is cselekedte

világméretű oltáriszentségi tevékenységét, s ez rajtam keresztül is áradt a világra. De nem csak este és reggel, hanem napközben is igyekeztem Jézus életébe bekapcsolódni. Izsákra kerültem káplánnak, amikor az állam engedélyével visszavettek a papi keretbe. Heti 33 hittanórám volt, négy tanyára kellett kijárnom. Gyalog, biciklin, kismotorral, télen néha lovas szánnal jártam a tanyasi iskolákat. Ha péntekenként este hat hittanóra után, téli hóban 12 km-t gyalogolva mentem hazafelé, az angyalok röptettek a havon, és én boldogan ajándékoztam a Szentlelket - a nekem adott krisztusi hatalommal, ezekkel a szavakkal: Vegyétek a Szentlelket! - mindazoknak, akik képesek voltak befogadni. Természetesen erről a témáról írtam doktori dolgozatomat is. Timkó professzor úrnak, aki görög szertartású pap volt, nagyon tetszett írásom, kérdezte, honnan vettem a szemléletet, és azt mondta, elfogadná magántanári értekezésnek. Fila professzor úr írta 1984-ben krisztológiámról, hogy életében ez az első könyv, ami nemcsak megemlíti a misztagógia fontosságát, hanem tárgyalja is.

Máriás Lajos atya karizmáját, saját életemet, a katekézis misztagogikus irányát, és a Szentatya kérését - hogy az Eucharisziát misztagogikus szellemben fejtsük ki – szemlélve, és számos egyéb tényből számomra nyilvánvaló, hogy a Szentlélek abba az irányba akar indítani bennünket, hogy Jézus Krisztus liturgikus áldozatának mérhetetlen gazdagságát részletesebben fejtsük ki és éljük, mint tettük a múltban.

Befejezés

Don Bosco az Egyház jövőjéről való híres látomásában az Egyházat viharos tengeren hánykódó hajónak látta, ami végül is két oszlop között nyugodt vizekre evez. Az egyik, a kisebbik oszlopon Mária a keresztényes segítsége szobor állt, a másik nagyobb oszlopon az Oltáriszentség volt látható. A máriás jövendölés beteljesülését látjuk a Mária jelenéseken keresztül. Az Oltáriszentségről szóló jövendölés korunkban kezd kibontakozni. A máriás lelkület abban áll, hogy az Egyház Mária érdemébe, vezetésébe kapaszkodva, máriás lelkülettel veszi körül Krisztust. Az eucharisztikus lelkület abban áll, hogy életünk áldozatát Krisztus áldozatával egyesülve éljük meg. Amennyiben az Egyházra nagy megpróbáltatások várnak tisztulása következtében, az eucharisztikus lelkület azt jelenti, hogy az Egyház az eljövendő megpróbáltatásokat Krisztus áldozatával egyesülten éli át.